

Vec C-504/19

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

2. júl 2019

Vnútroštátny súd:

Tribunal Supremo

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

25. jún 2019

Navrhovatelia:

Banco de Portugal

Fondo de Resolución

Novo Banco, S.A.

Odporkyňa:

VR

PRACOVNÝ DOKUMENT

Predmet konania vo veci samej

Odvolania podané proti rozsudku Audiencia Provincial (Provinčný súd, Španielsko), ktorý potvrdil rozsudok vydaný v konaní na prvom stupni, ktorým sa uložila Novo Banco povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu, ktorú investovala na základe zmluvy uzatvorenej s Banco Espíritu Santo, S.A. Sucursal en España o kúpe prioritných akcií islandského subjektu Kaupthing Bank.

Predmet a právny základ návrhu na začatie prejudiciálneho konania

Ide o určenie, či základné právo na účinný prostriedok nápravy a zásada právnej istoty uznané v práve Únie bránia tomu, aby sa zmena právneho režimu stanoveného na základe rozhodnutia portugalských orgánov z augusta 2014, ktorá bola zavedená *a posteriori* rozhodnutím z decembra 2015, v rámci reorganizačných opatrení úverových inštitúcií stanovených v smernici 2001/24, uplatňovala spôsobom, ktorý spätne ovplyvňuje prebiehajúce súdne konania začaté pred prijatím tohto rozhodnutia z decembra 2015.

Prejudiciálna otázka

Je zlučiteľný so základným právom na účinný prostriedok nápravy uvedeným v článku 47 Charty základných práv EÚ, so zásadou právneho štátu uvedenou v článku 2 Zmluvy o Európskej únii a so všeobecnou zásadou právnej istoty, taký výklad článku 3 ods. 2 smernice 2001/24/ES, ktorý vedie k uznaniu účinkov rozhodnutia príslušného správneho orgánu štátu pôvodu v súdnych konaniach prebiehajúcich v iných členských štátoch, bez akýchkoľvek ďalších formálnych požiadaviek, ktorého cieľom je so spätnou účinnosťou zmeniť právny rámec existujúci v čase, keď sa začal súdny spor, a ktoré má za následok zbavenie účinku súdnych rozhodnutí, ktoré nie sú v súlade s ustanoveniami tohto nového rozhodnutia?

Uvedené ustanovenia práva Únie

Charta základných práv Európskej únie

Článok 47 prvý pododsek

Zmluva o Európskej únii

Článok 2

Smernica 2001/24/ES Európskeho parlamentu a Rady zo 4. apríla 2001 o reorganizácii a likvidácii úverových inštitúcií

Článok 3 ods. 2

Uvedené ustanovenia vnútroštátneho práva

Vnútroštátne právo hostiteľského štátu (Španielsko)

Ley 6/2005 sobre saneamiento y liquidación de las entidades de crédito (zákon č. 6/2005 o reorganizácii a likvidácii úverových inštitúcií) z 22. apríla 2005, ktorým sa preberá smernica 2001/24.

Článok 19 s názvom „Účinky a zverejnenie prijatia opatrení na reorganizáciu a likvidáciu v Španielsku“ ods. 1:

„Ak úverová inštitúcia, ktorej bolo udelené povolenie v členskom štáte Európskej únie a ktorá má aspoň jednu pobočku alebo poskytuje služby v Španielsku, prijala reorganizačné opatrenie alebo začala likvidáciu, uvedené opatrenie alebo likvidácia sú bez ďalších formálnych požiadaviek plne účinné v Španielsku v okamihu, keď nadobudnú účinnosť v členskom štáte, ktorý prijal opatrenie alebo v ktorom sa konanie začalo.“

Vnútroštátne právo štátu pôvodu (Portugalsko)

Článok 145 Decreto-ley n.º 298/92 por el que se aprueba el Regime Geral das Instituições de Crédito e Sociedades Financeiras (zákonný dekrét č. 298/92, ktorým sa schvaľuje všeobecný režim úverových inštitúcií a finančných spoločností) z 31. decembra 1992, ktorým sa preberá smernica 2001/24.

Rozhodnutie Banco de Portugal (Národná banka Portugalska) z 3. augusta 2014.

Rozhodnutia Národnej banky Portugalska z 29. decembra 2015.

Stručné zhrnutie skutkových okolností a konania vo veci samej

- 1 Banco Espírito Santo, S.A. (ďalej len „BES“) je portugalský subjekt, ktorý prostredníctvom pobočky vykonával v Španielsku predmet svojej obchodnej činnosti.
- 2 Pani VR uzatvorila 10. januára 2008 v pobočke Banco Espírito Santo, S.A. Sucursal en España v Bilbao zmluvu na nákup prioritných akcií islandského subjektu Kaupthing Bank, za ktoré zaplatila sumu 166 021 eur.
- 3 Vzhľadom na závažnú krízu, ktorá sa dotkla BES, Consejo de Administración del Banco de Portugal (Správna rada Národnej banky Portugalska) (ďalej len „Národná banka Portugalska“) prijala rozhodnutím z 3. augusta 2014, ktoré bolo zmenené iným rozhodnutím z 11. augusta 2014 (ďalej len „rozhodnutie Národnej banky Portugalska z 3. augusta 2014“) určité „opatrenia na riešenie krízových situácií“ – ako ich označila –, v súlade s článkom 145-C a nasl. *Regime Geral das*

Instituições de Crédito e Sociedades Financieras (všeobecný režim úverových inštitúcií a finančných spoločností), schváleného zákonným dekrétom č. 298/92 z 31. decembra 1992 a zmeneného a doplneného niekoľkými neskoršími zákonnými dekrétmi.

- 4 V uvedenom rozhodnutí sa rozhodlo o zriadení „preklenovacej banky“ Novo Banco, S.A. (ďalej len „Novo Banco“), na ktorú sa čiastočne previedla obchodná činnosť BES tak, že sa na nového nadobúdateľa previedli aktíva, pasíva a nemajetkové zložky BES uvedené v prílohe 2 rozhodnutia. Keď sa pobočka BES v Španielsku stala pobočkou Novo Banco, táto pobočka si zachovala svoj obchodný vzťah s pani VR v dôsledku prevodu aktív, najmä v súvislosti s vkladom a správou cenných papierov, ktoré sú predmetom sporu, pričom naďalej vyberala pravidelnú províziu zodpovedajúcu tejto zmluve.
- 5 Pani VR podala vo februári 2015 žalobu proti Novo Banco, S.A. Sucursal en España, v ktorej navrhovala vyhlásenie neplatnosti zadania objednávky na nákup prioritných akcií Kaupthing Bank z dôvodu nedostatku súhlasu, a uloženie povinnosti Novo Banco zaplatiť jej investovanú sumu 166 021 eur, alebo subsidiárne, aby sa rozhodlo o zrušení tejto zmluvy z dôvodu nesplnenia, zo strany banky, povinností týkajúcich sa náležitej starostlivosti, spravodlivého zaobchádzania a poskytnutia informácií, a aby sa uložila Novo Banco povinnosť zaplatiť náhradu škody vo výške 166 021 eur. Novo Banco namietala proti žalobe, pričom sa odvolávala na nedostatok pasívnej legitímácie, keďže požadovaná zodpovednosť predstavovala pasívum, ktoré na ňu nebolo prevedené na základe rozhodnutia Národnej banky Portugalska z 3. augusta 2014. Príloha 2 tohto rozhodnutia stanovila úplný prechod na Novo Banco zodpovednosti voči tretím stranám, ktoré sa uviedli v pasívach BES alebo ktoré predstavovali nemajetkové zložky BES, s výnimkou *„akýchkoľvek zodpovedností alebo nepredvídaných udalostí, najmä tých, ktoré vyplývajú z podvodu alebo porušenia regulačných, trestnoprávných alebo správnych ustanovení alebo rozhodnutí“*, ktoré sa považovali za „vylúčené pasíva“ z prevodu.
- 6 Juzgado de Primera Instancia de Vitoria (Súd prvého stupňa Vitoria, Španielsko) rozsudkom z 15. októbra 2015 žalobe vyhovel z dôvodu, že podľa rozhodnutia Národnej banky Portugalska z 3. augusta 2014 bolo pasívum, ktoré bolo predmetom sporu, prevedené na Novo Banco. Domnieval sa, že existoval nedostatok súhlasu, keďže žalobkyňa, ktorá mala v čase uzatvorenia zmluvy 68 rokov a ktorej chýbali informácie v oblasti financií, nebola dostatočne informovaná zo strany BES o povahe a rizikách zakúpených prioritných akcií. Vyhlásil preto zmluvu za neplatnú z dôvodu nedostatku súhlasu a uložil Novo Banco povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 166 021 eur, ktorú zaplatila za prioritné akcie.
- 7 Novo Banco podala odvolanie, pričom trvala na svojom nedostatku pasívnej legitímácie z dôvodu, že požadovaná zodpovednosť zostala v majetku BES. Listom podaným 26. januára 2016 poskytla v rámci konania dve rozhodnutia prijaté Národnou bankou Portugalska z 29. decembra 2015 (ďalej len

„rozhodnutia Národnej banky Portugalska z 29. decembra 2015“), v ktorých bolo uvedené, že išlo o zodpovednosti, ktoré neboli prevedené na Novo Banco:

„Akékoľvek záväzky, záruky, zodpovednosti alebo nepredvídané udalosti týkajúce sa uvedenia na trh, finančného sprostredkovania, obstarávania a distribúcie finančných nástrojov vydaných akýmkoľvek subjektom...“

- 8 V uvedených rozhodnutiach sa rovnako uvádzalo, že pasíva BES, ktoré neboli prevedené na Novo Banco, predstavovali najmä „všetky náhrady škody súvisiace s porušením zmlúv... uzatvorených pred 3. augustom 2014“ a „všetky náhrady škody a úvery vyplývajúce zo zrušenia operácií uskutočnených BES ako poskytovateľom finančných a investičných služieb“, ako aj „akákoľvek zodpovednosť, ktorá sa vzťahuje na akýkoľvek z postupov opísaných v prílohe I“, pričom sa odkazuje na niekoľko súdnych konaní, ktoré prebiehali v rôznych štátoch, vrátane súdneho konania začatého na návrh pani VR.
- 9 Na záver sa v uvedených rozhodnutiach Národnej banky Portugalska z 29. decembra 2015 uviedlo, že „ak by akékoľvek aktívum, pasívum alebo nemajetková zložka... mali zostať v majetkovej oblasti BES, ale v skutočnosti boli prevedené na Novo Banco, tieto aktíva, pasíva alebo nemajetkové zložky sa znova prevedú z Novo Banco na BES s účinnosťou od 3. augusta 2014“.
- 10 Národná banka Portugalska odôvodnila tieto zmeny vo svojich rozhodnutiach potrebou zabezpečiť, ako verejný orgán na riešenie krízových situácií, istotu pri vymedzení pojmu „rozsah prevodu“, a tým aj účinnosť opatrenia na riešenie krízových situácií uplatneného na BES, a to vzhľadom na niekoľko odlišných súdnych rozhodnutí týkajúcich sa aktív, pasív a nemajetkových zložiek prevedených z BES na Novo Banco.
- 11 Audiencia Provincial (Provinčný súd) však odvolanie zamietol, pričom potvrdil rozsudok vydaný v konaní na prvom stupni.
- 12 Novo Banco podala proti rozsudku Audiencia Provincial (Provinčný súd) mimoriadny opravný prostriedok pre porušenie procesných predpisov a kasačný opravný prostriedok, ktoré vnútroštátny súd vyhlásil za prípustné.

Základné tvrdenia účastníkov konania vo veci samej

- 13 Navrhovatelia v konaní o kasačnom opravnom prostriedku v podstate uvádzajú nedostatok pasívnej legitimácie Novo Banco z dôvodu, že nedošlo k prevodu dlhu ani zodpovednosti BES, a že v každom prípade zodpovednosť, ktorá by sa mohla vyvodiť zo zrušenia zmluvy týkajúcej sa prioritných akcií Kaupthing Bank, zostáva v právnej oblasti BES. V tejto súvislosti sa odvolávajú na dve vyššie uvedené rozhodnutia Národnej banky Portugalska z 29. decembra 2015.
- 14 Navrhovatelia sa na podporu tvrdenia, že o návrhoch podaných proti Novo Banco sa musí rozhodnúť nie na základe právneho rámca, ktorý existoval v čase podania

žaloby, ale v súlade so zmenami, ktoré zaviedli rozhodnutia Národnej banky Portugalska z 29. decembra 2015, ktoré boli prijaté po začatí súdneho sporu a vydaní rozsudku v konaní na prvom stupni, odvolávajú na právne ustanovenie, podľa ktorého rozhodnutia príslušného správneho orgánu v štáte pôvodu musia byť platné „bez ďalších formálnych požiadaviek“ v iných členských štátoch. Nakoniec uvádzajú, že ak by bola Novo Banco právoplatným rozsudkom odsúdená, tento rozsudok by v každom prípade nemal žiaden účinok, keďže toto pasívum bolo z Novo Banco na BES znova prevedené príslušným správnym orgánom štátu pôvodu napriek prebiehajúcej súdnej konaníu.

- 15 Fondo de Resolución (Fond na riešenie krízových situácií), portugalská právnická osoba spravujúca sa verejným právom, ktorá poskytuje finančnú podporu na vykonávanie opatrení na riešenie krízových situácií prijatých Národnou bankou Portugalska, na odôvodnenie svojho záujmu zúčastniť sa tohto konania, poukázal na predaj 75 % základného imania Novo Banco investičnému fondu v transakcii, ktorá sa začala v januári 2016. Zmluva o predaji obsahovala ustanovenia tretieho rozhodnutia prijatého 29. decembra 2015 Národnou bankou Portugalska (rozhodnutie o „neutralizácii“), podľa ktorého bol Fond na riešenie krízových situácií povinný za určitých podmienok poskytnúť Novo Banco kompenzáciu za odsúdenia, ktoré sa uložili tejto banke, a ktoré sa nevzťahovali na rozsah majetku vymedzený v dvoch rozhodnutiach z 29. decembra 2015. Navrhovatelia tiež žiadali polozenie prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru Európskej únie.

Stručné zhrnutie dôvodov návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 16 V deň, kedy pani VR podala žalobu proti Novo Banco, sa zriadenie uvedeného subjektu ako „preklenovacej banky“ a prevod aktív a pasív z BES na túto banku riadilo rozhodnutím Národnej banky Portugalska z 3. augusta 2014, ktoré bolo prijaté na základe vnútroštátnych právnych predpisov, ktorými sa preberá smernica 2001/24.
- 17 V rozsudku č. 678/2018 z 29. novembra 2018 v podobnej veci už tento súd rozhodol, že pasíva tvorené zodpovednosťami vyplývajúcimi zo zmluvných porušení, najmä v súvislosti s povinnosťami týkajúcimi sa poskytovania informácií a investičného poradenstva, boli prevedené z BES na Novo Banco, pretože tieto zodpovednosti nepatrili k výnimkám uvedeným v rozhodnutí Národnej banky Portugalska z 3. augusta 2014. Tento súd sa totiž domnieval, že náhrada škody za porušenie zmluvy nepredstavuje zodpovednosť vyplývajúcu z podvodu alebo porušenia regulačných, trestnoprávných alebo správnych ustanovení alebo rozhodnutí.
- 18 Pokiaľ ide o rozhodnutia Národnej banky Portugalska z 29. decembra 2015, tento súd považuje za neprípustné, aby správne rozhodnutie prijaté po začatí súdneho sporu mohlo zmeniť predmet sporu tak, ako bol stanovený na jeho začiatku. Na druhej strane článok 10 ods. 2 písm. e) smernice 2001/24 stanovuje, že zákony domovského členského štátu stanovujú najmä „dôsledky likvidácie na konania,

ktoré sa začali na podnet jednotlivých veriteľov, *s výnimkou neukončených súdnych konaní* uvedených v článku 32“. V prejednávanej veci sa však navrhovatelia opierajú o rozhodnutia Národnej banky Portugalska z 29. decembra 2015, v ktorých aj keď sa uvádza, že ich cieľom je „objasniť“ rozhodnutie Národnej banky Portugalska z 3. augusta 2014, v skutočnosti ide o nové znenie tohto rozhodnutia s retroaktívnym účinkom k dátumu nadobudnutia účinnosti tohto rozhodnutia, ako vyplýva zo znenia týchto rozhodnutí uvedených v bode 7.

- 19 Bez ohľadu na to, či opatrenia na riešenie krízových situácií prijaté rozhodnutím Národnej banky Portugalska z 3. augusta 2014 predstavujú, ako to uviedla Národná banka Portugalska a Fond na riešenie krízových situácií, reorganizačné opatrenia uvedené v časti II smernice 2001/24, a nie likvidáciu podľa časti III tejto smernice – pozri rozsudok Súdneho dvora Európskej únie z 19. júla 2016, *Kotnik a i.*, C-526/14, EU:C:2016:570, body 111 až 114 –, a preto nie je uplatniteľná časť III tejto smernice, tento súd považuje za spornú zlučiteľnosť tvorby účinkov rozhodnutí Národnej banky Portugalska z 29. decembra 2015 v iných členských štátoch bez ďalších formálnych požiadaviek, za podmienok uvedených navrhovateľmi, so základnými pravidlami a všeobecnými zásadami práva Únie.
- 20 Tieto pochybnosti sa netýkajú možnosti, či má rozhodnutie príslušného orgánu verejnej moci retroaktívne účinky – pozri rozsudok Súdneho dvora z 24. októbra 2013, *LBI*, C-85/12, EU:C:2013:697 –, ani skutočnosti, že pasíva, ktoré boli pôvodne prevedené na Novo Banco, sa neskôr znova previedli na BES.
- 21 Vzniknuté pochybnosti sa týkajú tvrdenia navrhovateľov, že zmeny vykonané v právnom režime uplatniteľnom na reorganizačné opatrenia by sa mali uznať v prebiehajúcich súdnych konaniach, ktoré sa začali pred prijatím rozhodnutí Národnej banky Portugalska z 29. decembra 2015. V týchto konaniach sa prejednáva práve otázka týkajúca sa majetku, ktorý bol skutočne prevedený na Novo Banco, a následnej pasívnej legitimácie tejto spoločnosti, v súlade s právnym režimom platným v čase podania žaloby.
- 22 Argumentácia navrhovateľov by viedla k tomu, že odsudzujúci rozsudok by v prejednávanej veci nemal praktický účinok z dôvodu opätovného prevedenia pasív, ktoré boli pôvodne prevedené z BES na Novo Banco, stanoveného v uvedených rozhodnutiach.
- 23 Základné právo na účinný prostriedok nápravy je uznané rovnako v článku 47 Charty základných práv Európskej únie a tento súd považuje za sporné, či je účinok, ktorý navrhovatelia priznávajú rozhodnutiam Národnej banky Portugalska z 29. decembra 2015, v súlade s uvedenou účinnosťou.
- 24 Súdny dvor v rozsudku z 15. októbra 1987, *Union nationale des entraîneurs et cadres techniques professionnels du football (Unectef)/Georges Heylens a i.*, C-222/86, EU:C:1987:442, v bode 15 rozhodol, že pri zabezpečení účinného prostriedku nápravy by sa dotknutým osobám malo priznať právo rozhodnúť sa na základe úplnej znalosti veci, či je pre nich užitočné obrátiť sa na súd.

V prejednávanej veci žalobkyňa podala žalobu proti Novo Banco v súvislosti so zodpovednosťami, ktoré boli prevedené na tento subjekt na základe rozhodnutia Národnej banky Portugalska z 3. augusta 2014, a znášala náklady.

- 25 Európsky súd pre ľudské práva v rozsudku z 19. marca 1997, Hornsby v. Grécia, rozhodol, že právo zakotvené v článku 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ľudských právach by sa stalo iluzórnym, ak by vnútroštátne právo signatárskych štátov umožňovalo, aby právoplatný rozsudok, ktorým sa spor rozhodol, bol neúčinný, a nemohol sa vykonať, čo by sa stalo v prípade, ak by sa rozhodnutiam Národnej banky Portugalska z 29. decembra 2015 priznal účinok, ktorý navrhujú navrhovatelia, a ak by portugalský správny orgán mal možnosť rozhodnúť, či súdne rozhodnutie správne vyložilo „rozsah prevodu“ stanovený rozhodnutím Národnej banky Portugalska z 3. augusta 2014.
- 26 Na záver, pochybnosti vyvoláva zlučiteľnosť zásady právnej istoty so skutočnosťou, že po tom, čo pani VR podala žalobu proti Novo Banco ako „preklenovacej banke“, ktorá je nadobúdateľom časti majetku BES v súlade s právnym rámcom vymedzeným príslušnými opatreniami na riešenie krízových situácií, z dôvodu, že sa domnievala, že došlo k prevodu zodpovednosti na žalovaný subjekt, príslušný správny orgán môže zmeniť tento právny rámec s účinkami na toto súdne konanie a dokonca aj vtedy, keď už bol vydaný rozsudok v konaní na prvom stupni, a že môže zbaviť účinku právoplatný rozsudok.